

[Bjerg.]

rentes bemærke, at det synes i høj grad at have skortet på kontakt mellem statsministeriet og de geologer, som førte kontrol. Efter hvad der fremgik af den redegørelse, vi fik om saltfundet ved Harte, er det, som om geologerne mente, at de ikke havde noget ansvar for, om der var svindel ved disse borer eller ej, om det var virkelig ægte, det, der blev fremdraget. Jeg kan ikke tilbageholde den bemærkning, at jeg synes, kontrollen har svigtet. En proces om spørgsmålet kunne blive meget kostbar, og i tilfælde af at vi tabte processen, gik vi tilbage til den gamle overenskomst, men vi må erkende, at den nye overenskomst for den danske stat indeholder adskillige forbedringer, som det ville være kedeligt at miste.

Under hensyn til dette og til, at jeg mener, det ville være beskæmmende for den danske stat at bruge et sådant påskud til ophævelse af overenskomsten af 1938, som forøvrigt også efter den højtærede ministers redegørelse er blevet forbedret i 1940, vil jeg ikke finde, det ville være rigtigt, om vi søgte at blive fri for vore forpligtelser. Det var først i 1942, der fremkom forlydende om, at saltfundet i Harte var et falsum.

Overenskomsten, som den foreligger i dag, byder på yderligere fordele for staten. Der er begrænsningen af antallet af de råstoffer, som det amerikanske selskab nu får ret til at udnytte, der er den procentvise stigning i afgiften til den danske stat. Den er ret betydelig. Den var, som den højtærede minister sagde, 5 pct. stigende til 7,5 pct. Nu begynder den med 7,5 pct. og ender med 10 pct. Det er jo en meget betydelig økonomisk fordel, der muligvis kan opstå derved.

Så indeholder overenskomsten også, synes jeg, endnu en meget stor fordel. Det er bestemmelsen om, at der skal oprettes et dansk aktieselskab, hvori staten får en repræsentant. På den måde får vi jo føling med, hvorledes amerikanerne vil udnytte koncessionen.

Om afgiften er passende, og om staten i det hele taget får det udbytte, der er rimeligt, er, som jeg tidligere har sagt, meget vanskeligt at vurdere. Jeg må i denne forbindelse henvise til et spørgsmål, som blev rejst af mit partis ordfører i det andet høje ting, hr. Elgaard, om denne afgift nu også var det yderste, der kunne opnås. Den højtærede minister svarede dertil, at der ikke var mulighed for en ny overenskomst, dersom der blev stillet yder-

ligere krav til det amerikanske selskab. Det må vi så tage til efterretning og være tilfredse med — det er jo ikke muligt for almindelige mennesker at bedømme dette forhold. Det har da også vist sig i det andet høje ting, at bortset fra kommunisterne har der været enighed om, at den overenskomst, der ligger her, bør tiltrædes. Retsforbundet stemte ganske vist ikke for lovforslaget, men dets ordfører gav udtryk for, at det var rigtigst, at lovforslaget blev gennemført.

Nu er der i de allersidste dage fra det amerikanske selskabs side rejst krav om, at selve overenskomsten, som der er enighed om, skulle gennemføres som en paragraf i selve loven eller også i form af en rigsdagsbeslutning angående overenskomsten. Jeg forstår ikke hensigten med dette krav, og jeg vil gerne spørge den højtærede minister, om det fastholdes fra det amerikanske selskabs side. Man skulle synes, at når overenskomsten har været forelagt i rigsdagen som bilag til et lovforslag, der er vedtaget af rigsdagen, og regeringen har fået bemyndigelse til at afslutte overenskomsten, så måtte det være tilstrækkeligt for det amerikanske selskab.

Indtil nu har Danmark kun haft fordel af samarbejdet med amerikanerne; vore geologer har haft stort udbytte af de kostbare, grundige og endnu ikke afsluttede undersøgelser af Danmarks undergrund, der har fundet sted, og da denne overenskomst i forhold til tidligere afsluttede overenskomster er betydeligt forbedret, skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse i det høje ting.

Foss: Der skulle ikke være anledning for mig til nærmere at uddybe spørgsmålet om det foreliggende lovforslag, som der er almindelig enighed om. Jeg skal nøjes med at bemærke, at vi har den opfattelse, at det foreliggende lovforslag betyder en meget væsentlig forbedring af de tidligere love, der har foreligget om udvinding af råstoffer i Danmarks undergrund. Ligeledes er vi ganske enige i, at den overenskomst, der er opnået med det amerikanske selskab, indeholder meget betydelige forbedringer. Vi kan derfor fra vort partis side anbefale at stemme for lovforslaget.

Oluf Johansen: Vort partis sædvanlige ordfører i denne sag, det ærede medlem hr. P. N. Petersen (Røjle), er forhindret i at være tilstede. Jeg skal derfor fremsætte nogle betragtninger i hans sted.

Denne sag har sin forhistorie, det er ikke